



VISI LIETUVOS ŽEMĖS ŠVENTIEJI, MELSKITE DIEVĄ UŽ MUS!

STAČIATIKIŲ LIETUVA

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios laikraštis

2025 m. vasaris Nr. 24

www.orthodoxy.lt

facebook.com/orthodoxy.lt

In memoriam metropolitui emeritui Chrizostomui



► Metropolito Chrizostomo atgiedojimas vyko sausio 8 d., Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje.

Vasario 14 d., penktadienį, keturiasdešimtą dieną po metropolito Chrizostomo mirties, Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios šventovėse bus meldžiamasi už plačiai žinomo hierarcho amžinąjį atilsį. Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje (Aušros Vartų g. 10; Vilnius) vyks panichida už Jo Eminenciją metropolitą Chrizostomą. Tarnaus Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus.

Išvakarėse (vasario 13 d.), šio vienuolyno konferencijų salėje, vyks metropolito Chrizostomo atminimui skirtas vakaras (įėjimas į konferencijų salę yra iš kairės šventovės pusės). Renginio pradžia – 17.00; įėjimas laisvas.

Metropolitas Chrizostomas (Martiškinas), 20 metų (1990 – 2010) vadovavęs Lietuvos stačiatikių arkivyskupijai, mirė sausio 6 d., Kūčių naktį, eidamas 91 metus. Su šviesios atminties hierarchu tikintieji dvi dienas turėjo galimybę atsiveikinti Šventosios Dvasios vienuolyno šventovėje.

Atgiedojimas ir laidojimas vyko sausio 8 d. Baigus atgiedojimo apeigą karstas su metropolito Chrizostomo kūnu, kaip priimta, buvo nešamas aplink vienuolyno šventovę. Po to metropolitas Chrizostomas buvo palaidotas Šventosios Dvasios vienuolyno hierarchų kriptoje.

Į žinią apie legendinio valdytojo mirtį atsiliepė valstybės vadovai. „Jo Eminencijos Chrizostomo išmintinga laikysena ir pilietinė pozicija remiant siekį atkurti Lietuvos valstybę ir pasmerkiant sovietų karinę agresiją 1991 m. svariai prisidėjo prie tautinės santarvės ir darnios visuomenės puoselėjimo Lietuvoje“, - savo pareiškime parašė Lietuvos prezidentas Gitanas Nausėda.

Užuojautą pareiškė ir Ministras Pirmininkas Gintautas Paluckas bei Seimo Pirmininkas Saulius Skvernelis. Atgiedojimo pamaldoms vadovavo metropolitas Inokentijus, kartu tarnavo Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero nariai. Gedulingose pamaldose gausiai dalyvavo pasauliečiai tikintieji, Seimo Pirmininko pavaduotojas, Prezidento, Ministro Pirmininko, Vilniaus mero patarėjai, taip pat Lietuvos tradicinių religinių bendruomenių atstovai.

Po laidotuvių dvasininkų ir pasauliečių tikinčiųjų religinė procesija nuėjo į Aušros vartų koplyčią su stebuklingąja Aušros Vartų Dievo Motinos ikona. Stačiatikių Bažnyčia ją pagerbia sausio 8 d. Koplyčioje įvyko intencinės pamaldos, kurių metu buvo meldžiamasi už Lietuvą ir jos žmones, Dievą prašoma, kad kuo

greičiau pasibaigtų karas Ukrainoje bei amžinojo atilsio neseniai mirusiam metropolitui Chrizostomui.

Jo Eminencija metropolitas Chrizostomas istorinių permainų metų nuoširdžiai parėmė Lietuvos žmonių nepriklausomybės ir laisvės siekį. Per tragiškus 1991 metų sausio įvykius Vilniuje jis ryžtingai pasmerkė Sovietų Sąjungos valdžios veiksmus. Vėliau Jo Eminencija gavo Lietuvos valstybės apdovanojimą: Sausio 13-osios atminimo medali.

Apie metropolitą Chrizostomą skaitykite ir 4–5 p.

Marija JAKUBOVSKAJA

Metropolitui Chrizostomui skirta panichida ir atminimo vakaras.

Vasario 14 d., penktadienį, keturiasdešimtą dieną po metropolito Chrizostomo mirties, pasibaigus Liturgijai Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje, vyks panichida, kuriai vadovaus Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus.

Ji prasidės maždaug 9.30. Išvakarėse, vasario 13 d., Šventosios Dvasios vienuolyno konferencijų salėje (ji yra po šventovę) vyks metropolitui Chrizostomui skirtas atminimo vakaras. Pradžia – 17.00. Įėjimas laisvas visiems.



Metropolitas Inokentijus: Rengiamės Gavėniai

2 p.



Nuo mokslų prie tarnystės

3 p.



Metropolitui emeritui Chrizostomui atminti

5 p.



Patriarcho Tichono metai: šventinių renginių programa

7 p.



Bažnyčios naujienos

8 p.



ISSN 2783-7173



9 772783 717000

Pradedame ruoštis Gavėniai

Vilniaus ir Lietuvos metropolitas INOKENTIJUS

Didžiajam Pasninkui Bažnyčia ima ruoštis iš anksto, likus trims savaitėms. Šiais metais pasirengimas prasideda vasario 9 dieną. Pastarasis šventadienis vadinamas Muitininko ir fariziejaus sekmadieniu (žr. Lk 18, 10-14). Kita sekmoji diena, vasario 16-oji, vadinama Sūnaus palaidūno sekmadieniu (žr. Lk 15, 11-32). Šventadienis vasario 23-iają vadinamas Paskutiniojo teismo (Mt 25, 31-46), o paskutinis (kovo 2 d.) prieš Gavėnią – Atsiprašymų sekmadieniu, arba Adomo išvaymo prisiminimu (omenyje turimas išvaymas iš rojus).

Itin svarbi šitų dienų dvasinė prasmė, duodami doriniai patarimai ir pamokymai, ką turim padaryti. Taigi: mums būtina nusižeminti Dievui, niekaip savęs neteisinti, suvokti savo nuopuolio Dievo akivaizdoje ir nutolimo nuo Jo didumą; būtina per atgailą grįžti į vienybę su Dievu. Neabejoti ir tikėti Paskutiniojo, Baisiojo Dievo teismo neišvengiamu, kai teks atsisteiti kiekvienam mūsų už visą savo žemiškąjį gyvenimą. Ir galiausiai labai svarbu: negalima pradėti Gavėnios nepašalčius – priešingu atveju nebus jokių dvasinių vaisių – atleidimo tų žmonių, kuriuos kaip nors įskaudinom, įžeidėm ar ilgai ant jų pykome. Lygiai taip pat reikia atleisti tiems žmonėms, kurie mus įskaudino, įžeidė, nebuvo mums geranoriški. Todėl paskutinis sekmadienis prieš Didįjį Pasninką vadinamas „Atsiprašymų sekmadieniu“.

O kas gi yra pasninkas? Pasninkas – savanoriška asketinė praktika Dievo garbei, o ji apima kelis dalykus. Pirmiausia tai – susilaikymas nuo sotaus ir skanaus valgio, susitūrinėjimas nuo pramogų ir pasilinksminimų; antra – itin kruopštus sielos ištyrimas ir jos permąstymas, t. y. atgaila; trečia – savęs prispyrimas daryti gerus darbus, malda, Šventojo Rašto ir šventųjų Tėvų skaitymas, mąstymas apie dvasinius dalykus.

Gavėnia – tai dvasinio apsilavymo metas, kai reikia vengti konfliktų ir ginčų. „Bėk nuo pikto ir daryk gera“ (1 Pt 3, 11), – šiuos Šventojo Rašto žodžius pirmiausia mums reikia prisiminti per visą Gavėnią. Deja, net ir tarp lankančiųjų bažnyčią pasitaiko žmonių, nesuprantančių ypatingos dvasinės Didžiojo Pasninko prasmės, manančių, kad jiems pakanka, ir to gana, paprasčiausiai susilaikyti nuo draudžiamo maisto. Deja mums, neišmanėliams, ir vargas mums – veidmainiams! Pažvelk į save, žmogau, nevalgantis mėsos: ar nenuliūdinau tu savo artimo? Ar nemurmėjai prieš Dievą, kai sieloje buvo liūdna ir sunku? Ne-



► Vilniaus ir Lietuvos metropolitas, Jo Eminencija Inokentijus Aušros vartų koplyčioje, prieš stebuklingojo Dievo Motinos paveikslą. A. Litvinovo nuotr.

laikai savyje kam nors nuoskaudu, pagiežos, pavydo? Ar nesididžiuoji savo tariamais privalumais? Dėkoji Viešpačiui už viską, ką tau davė? Ar nevaldo tavo širdies tušti žemiški rūpesčiai ir pinigų troškimas? Arba gal – atsisakydamas valgyti mėsą, žabodamas kūną – tu rūpiniesi savo siela, delsdamas išmest iš savo širdies pyktį ir dviveidiškumą, gobšumą ir įnoringumą, pasipūtimą ir savi-meilę? Šiais žodžiais rūsčiai Šventoji Stačiatikių Bažnyčia perspėja mus, kad kūno sutvarkymas neduos mums naudos, jei to nesuderinsime su dvasiniu susitūrinė-

mu – nuo piktybių, nuo aistrų, nuo mus kankinančios nuodėmės.

Gavėnia – tai gailėsio dėl nusidėjimų laikas. Atgaila yra didžiausia Dievo dovana žmogui – antrasis krikštas, kai, nusiplovę

Žmogus turi negailestingai, su šaknimis išrauti iš sielos ydas ir aistras

nuodėmes, vėl įgyjame malonę, prarastą per nuopuolį. Buvę nusidėjėliais, tampame šventaisiais. Jis, krikštas, atveria mums dangų ir įveda į rojų. Be atgailos nėra išgelbėjimo. Atgaila – ne viešas plakimasis, bet sunkus ir kruopštus vi-

dinis darbas apvalyti širdį nuo dorinio purvo, susikaupusio joje per pakrikimą, nerūpestingą, paiką gyvenimą. Gailėtis – tai pakeisti gyvenimo būdą, pirmiausia „įeiti į save“. Tai reiškia pamatyti savyje nuodėmę – mintyje, žodyje ir veiksme, – atpažinti ją, pajusti jai neapykantą, o tada pasinaudoti palaimingomis Bažnyčios priemonėmis išrauti ją iš savęs.

Praradę tikrojo dvasingumo suvokimą, praradome ir sveiką sampratą apie šitą gerį. Atgailos vaisius – gyvenimo ištaisymas, pakeitimas. Žmogus turi negailestingai, su šaknimis išrauti iš sielos ydas ir aistras, nusigręžti nuo blogio ir netiesos, žengi prie Viešpa-

ties ir pradėti Jam Vienam tarnauti, visomis sielos bei kūno jėgomis. Kas gailisi ir sąmoningai nusideda vėl, padidina kaltę, „bėgdamas atgal“ ir paniekindamas Dievo gailėstingumą. „Dievą skaudina ne tiek mūsų padarytos nuodėmės, kiek nenoras pasikeisti“, – sako šventasis Jonas Auksaburnis.

Primindama mums apie buvimo nuodėmės nelaisvėje pavojingumą, Bažnyčia rodo ir kelią į išsivadavimą. Iš tiesų, mums belieka verkti, raudoti ir šaukti savo vargšei sielai: „Mano siela, mano siela, pakilk, kodėl miegi, baigtis artėja!“ Laikas bėgus. Ar suspėsi, mano siela, išlaisvinti save iš nuodėmės vergijos? Ar spėsi padaryt gerų darbų, kurie išteisins tave Kristaus teisme? Kol Dievo gailėstingumo durys dar neužsivėrė, pabusk, niekingoji mano siela, pabusk ir šaukis balsu savo Gelbėtoją: „Dieve gailiaširdi, pasigailėk ir nuplauk mano nuodėmes, aprenk mane teisumo rūbu, kad įsitvirtinčiau teisingame išganymo kelyje ir pašlovinčiau Tave tyra širdimi ir lūpomis dabar ir per visus amžius!“ – taip kiekvieną mūsų akindama kviečia Šventoji Bažnyčia.

Viešpats ragina mus ne tik nedaryti, kas nuodėminga ir nedora, bet ir visada būti nusiteikusiems veikliai kurti gera, visada dovantoti žmonėms meilę ir gerį. Didysis Pasninkas – nuostabus priminimas apie tai, kad esame pašaukti padėti savo artimiesiems, dovantoti kas gera, ką visada primena Šventoji Bažnyčia. Kiekvienam iš mūsų reikia aiškiai pajusti išganingą Gavėnios svarbą.

Turim suvokti, kaip žemai nuopuolėme savo nuodėmėse, kaip liūdiname mus mylintį Viešpatį. Būtina prašyti Viešpaties duoti mums maloningų ašarų, kad apraudotume savo begalinę daugybę nuodėmių. Prašyti Švenčiausiosios Mergelės Dievo Motinos ir visų šventųjų pagalbos.

Dideliai svarbu siekti gyventi kitaip, gyventi, bet kokiu atveju, Dievui, taikoje ir meilėje su Juo ir su visais žmonėmis. Būtina tvirtai pasiryžti per šią Gavėnią žengti tam tikrą naują savo gyvenimo žingsnį.

Prieš prasidedant Didžiajam Pasninkui, brangūs broliai ir seserys, nuoširdžiai prašykime vienas kito atleisti, o taip pat mintimis ir tų, kuriuos kada nors užgavome, ar tų, kurie mus įskaudino, bet su kuriais negalime susitikti ir paprašyti, kad atleistų. Pasistenkime prieš Gavėnią susitaikyti su visais, o pirmiausia su Dievu ir savo sąžine, kad žengtume atgailos keliu, kuris mus nuves į Didžiąją Savaitę ir šviesias Velykas, Kristaus Prisikėlimą, su didžiuliu džiugesiu širdyje – ženklų, kad Dievas priėmė mūsų per Gavėnią atliktą dvasinį darbą ir atgailą.

Teologijos studijos: po mokymosi – tarnystė



Trakų vyskupas AMBROSIJUS
Teologijos studijų vadovas

Palaiminus Vilniaus ir Lietuvos metropolitui Inokentijui, 2023 metais Arkivyskupijoje pirmą sykį buvo organizuotas priėmimas į Teologijos studijas. Praėjusių metų pabaigoje vykusiam Visuotiniame Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios susirinkime Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus aukštai įvertino Teologijos studijų darbą. Jis pasakė, kad šios studijos, ypač ganytojų skyrius, pateisino didelę dalį su jomis siėtų lūkesčių. Patvirtinant Jo Eminencijos žodžius dera pažymėti, kad dalis ganytojų skyriaus studentų, tęsiantys užsiėmimus antrus mokslo metus, tapo skaitovais, o du iš jų – įšventinti į diakonus.

Ir patys studentai labai gerai vertina savo mokymosi Teologijos studijose rezultatus. Pasak vieno jų, „šios studijos suteikia aiškesnę kelio, vedančio link Dievo, kryptį“. Pasak kito, jos „duoda gilesnį savo tikėjimo pažinimą ir geresnį supratimą, kaip siekti išganymo“.

Įpusėjus šiems, 2025 metams, planuojame priimti studentų antrai Teologijos studijų laidai. Esant tokiai perspektyvai, svarbu išanalizuoti ir apmąstyti patirtį, sukaupimą priimant ir apmokant pirmosios laidos studentus. Gali būti, kad šie dalykai pravers būsiesiems studentams.

2023 metų rudenį Lietuvos stačiatikių šventovių parapijiečiai, pareiškę norą mokytis ir laiku pateikę stojamuosius dokumentus, buvo priimti į skirtingus studijų skyrius. Iš viso norinčių studijuoti buvo gana daug – per devyniasdešimt žmonių. Tuo tarpu priešpaskutinėje pirmosios laidos sesijoje (2025 metų sausio ir vasario mėn.) dalyvaus jau tik maždaug pusė jų, kurie buvo įstoję. Dėl kokios priežasties tiek sumažėjo mokinių? Pirmiausia, tarp jų buvo tokių, kurie nuo pat mokslo metų pradžios nelankė užsiėmimų. Dalis šių asmenų gal negalėjo jų lankyti dėl netikėtai pasikeitusių gyvenimo aplinkybių, nors jie ir norėjo studijuoti. Dar viena grupė nustojo mokytis praėjus maždaug mėnesiui nuo mokslo metų pradžios. Jie tai padarė dėl dviejų pagrindinių priežasčių. Pirmą tokia: susipažinę su mokymo procesu ir sužinoję, kokie dalykai bus dėstomi, pamatė, kokie jie sudėtingi, ir nutarė, kad tai jiems per sunku. Na, o antra priežastis – tai, kad nepavyko užsiėmimų Teologi-



► Naujai įšventintas diakonas Andrejus Vedernikovas Vilniaus m. Konstantino ir Michailo šventovėje. A. Litvinovo nuotr.

jos studijose suderinti su savo ankstesne, įprasta dienvakarė. Vieniems nepavyko aprėpti studijų ir šeimos nario pareigų, kitiems – mokslo ir profesinės veiklos, o buvo ir tokių, kurie paprasčiausiai pristigo jėgų papildomam fiziniam, mentaliniam ir dvasiniam krūviui savo gyvenime.

Būsiesiems studentams svarbu turėti omenyje: nors užsiėmimai studijose tęsiasi tik pu-

šantros dienos per savaitę (pusę penktadienio ir šeštadienį), visgi tai rimtas krūvis žmonėms, kurie dirba, turi šeimą ir susiklosčiusią gyvenimą. Juk mokymasis – tai

Reikia rengtis ne tik mokymuisi, bet ir būsimam gilesniam dvasiniam gyvenimui

ne tik dalyvavimas užsiėmimuose ir ne tik jų metu atliekamos užduotys; dar būtina atlikti namų

darbus, skaityti papildomą literatūrą, rengtis tarp sesijų vykstantiems kontroliniams darbams ir pan. O rezultatas buvo toks, kad jau per pirmą pusmetį studijas paliko maždaug pusė į juos įstojusių žmonių, ir pirmą sesiją egzaminus laikė tie asmenys, apie kuriuos buvo galima labiau pasitikinti sakyti, kad jie sėkmingai tęs mokslus iki pabaigos. Beje, panašią tendenciją galima stebėti ir pasaulietiškosiose aukštosiose mokyklose.

► Nauji klero nariai

Vienas Teologijos studijų rengimo tikslų buvo siekis spręsti Bažnyčios tarnautojų ir dvasininkų stygiaus Lietuvos stačiatikių šventovėse problemą. Jau yra juntamų Teologijos studijų veiklos vaisių. Palaiminus hierarchui valdytojui keli ganytojų skyriaus studentai tapo skaitovais, o dalis, labiausiai tam pasirengusieji, buvo pripažinti verti įšventinimo į diakonus.

Skaitovas – pirmas stačiatikių klero nario rangas, žemiausias dvasininko lygmuo. Skaitovo tarnystė – tai religinių tekstų (Apaštalų raštų, psalmių, kanzonų, vadinamųjų „valandų“ maldų ir kt.) skaitymas pamaldų metu.

Įšventinus pasaulietį į skaitovus, po to jis jau gali tapti hipodiakonu (vyskupo patarnau-

toju), o hipodiakonas – diakonu, šis – kunigu. Praėjusių metų pabaigoje, gruodžio 7 d., skaitovu tapo Aleksiejus Kreculas, iki tol atlikęs patarnautojo (panomariaus) funkciją Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyne, ir vadinosios Romanovų šventovės Vilniuje parapijietis Andriejus Vedernikovas. Pastarasis neužilgo po to buvo įšventintas į diakonus.

Pernai, gruodžio 19 d. chirotezija (šventimas į skaitovus) buvo atlikta ir Šventosios Dvasios novicijai (naujokui) Aleksandrui Umbraško, kuris jau šių metų sausio 3d. davė pirmuosius vienuolio – „inoko“ įžadus. Artimiausiu metu numatoma jam atlikti diakono chirotoniją.

Tą pačią dieną skaitovo šventimo sulaukė Vilniaus Arkangelo Michailo šventovės pa-

rapijietis Sergijus Vyšniauskas, o vasario 2 d. jis buvo įšventintas į diakonus. Pernai, gruodžio 21 d. dar du Teologijos studijų studentai tapo skaitovais. Vienas jų – Jevgenijus Melnikovas skaitovo funkciją atlieka Druskininkuose, cerkvėje, pašvęstoje Dievo Motinos ikonon „Visų liūdinčiųjų Džiaugsmas“, garbei, kitas – Aleksandras Ščekinas iš Panevėžio Prisikėlimo šventovės.

Dar anksčiau, gruodžio 4d., Visagine skaitovo šventimas buvo suteiktas Paaaukojimo ir Penleimono šventovės parapijietičiui Timofėjui Tomai, kuris mokosi Varšuvoje, stačiatikių dvasinėje seminarijoje. Kitas šios mokslo įstaigos auklėtinis – Germanas Balandinas gruodžio 8d. buvo įšventintas į diakonus, jo tarnystės vieta tapo Klaipėdos Visų šventųjų cerkvė.

Atsižvelgiant į patirtį, sukaupimą priimant studentus pirmą studijų laidai, norintiems studijuoti antroje laidoje, patartina gerai įvertinti savo galimybes turimo laiko ir fizinių jėgų požiūriu: ar jie pajėgs intensyviai mokytis, ar artimieji pasirengę padėti šiame sudėtingame procese, ar jie gali laikinai prisiimti daugiau pareigų, kad studijuojančiam artimajam jų liktų mažiau, nes šeima turinčiam studentui vieną iš dviejų poilsio dienų teks būti ne namuose, o užsiėmimuose. Beje, tarp Teologijos studijų studentų – ir daugiavaikės motinos, ir šeimos tėvai, tad sukaupta įvairios patirties. Yra net šeimų, kurių abu sutuoktiniai studijuoja, be to, skirtinguose skyriuose. Yra daugiavaikė pora, auginanti keturis vaikus...

Antras patarimas tiems, kurie norėtų įstoti į Teologijos studijas, būtų toks: iš anksto, kiek įmanoma, pasirengti studijoms. Perskaityti Šventąjį Raštą – Senąjį ir, žinoma, Naująjį Testamentą; pasidomėti jų komentarais, išnagrinėti stačiatikių Katekizmą, pratintis skaityti bažnytine slavų kalba. Tai galėtų ženkliai palengvinti tolesnes teologijos dalykų, kurie bus dėstomi, studijas, padės giliau juos suvokti. Ir paskutinis dalykas, kurį norėčiau labiau pabrėžti: mokymąsi Teologijos studijose nedera laikyti tik intelektiniu procesu. Studentai gauna ne tik teologijos žinių. Teologijos studijų rengėjai daug dėmesio skiria dvasiniam ugdymui. O čia svarbus vaidmuo tenka bendram dalyvavimui pamaldose. Jose tarnauja Teologijos studijų vadovai, šiose pamaldose patarnauja, skaito, gieda studentai, besimokantys ganytojų, katechetų ir choro vadovų bei giedotojų skyriuose. Dalyvavimas pamaldose, bendra malda, visus Kristuje vienijantys Švenčiausieji Slėpiniai – Dieviškosios Eucharistijos metu teikiama Kristaus Kūnas ir Kraujas kuria išskirtinę, savitą Teologijos studijų atmosferą bei nepastebimai susieja, sutelkia dėstytojus ir studentus. Ir tai vyksta dvasios gėlmėse. Tokio susitelkimo nėra įprastose pasaulietiškosiose mokyklose.

Todėl tiems, kurie nori tapti Teologijos studijų studentais, reikia rengtis ne tik mokymuisi, bet ir būsimam gilesniam dvasiniam gyvenimui, reguliariam dalyvavimui Bažnyčios Slėpiniuose – Išpažintyje ir Komunijoje. Be to, svarbu to imtis iš anksto – dar nepradėjus Teologijos studijų. Kartu labai svarbu suvokti, kad rengiantis tarnauti Bažnyčiai vien žmogaus pastangų nepakanka. Stačiatikis krikščionis, sąmoningai ir aktyviai puoselėjantis dvasinę gyvenimą, pirmiausia prašo Dievą pagalbos, kad galėtų įstoti, mokytis ir darbuotis Stačiatikių Bažnyčios labui, tarnaudamas Dievui ir žmonėms.

„Jo Eminencija meldėsi su parapijiečiais“

Tapęs emeritu, metropolitas Chrizostomas (Martiškinas) lankė pamaldas jo pastangomis atstatytoje Kristaus Gimimo šventovėje, esančioje Bukiškėse, ir čia pat, prie šios šventovės, gyveno. „Stačiatikių Lietuva“ pabendravo su jos klebonu, jerėjumi Maksimu KRUTOLEVIČIUMI.

— Jo Eminencija Chrizostomas ateidavo į jūsų šventovę melstis. Papasakokite, kaip tai vykdavo.

— Jo Eminencija Chrizostomas šventovėje turėjo pastovią vietą kairėje navos pusėje, šventovės pradžioje. Jis mėgo melstis ne presbiterijoje, o kartu su parapijiečiais. Kol turėjo jėgų, su jais ir meldėsi – tai buvo lyg ir jo taisyklė. Jis ateidavo ir stovėdamas ten meldėsi, o jeigu norėjo priimti Švenčiausiuosius Slėpinius, eidavo į presbiteriją. Per didžiausias šventes – Kalėdas ir Velykas – jis pats tarnaudavo, o aš – kartu su juo. Tik vėliau, kai jo jėgos ėmė blėsti, jis ėmė melstis presbiterijoje, kur galėdavo prisėsti. Tačiau tik trumpam, nes ir ten jis didumą laiko stovėdavo.

Būdavo, ypač per pasninką, kad jis skaitydavo šešias psalmes (rus. šestopsalmije) bei vadinamąsias „valandų“ maldas. Žinau, kad ir namuose jis mėgo sakyti maldas prieš ikoną. Jo Eminencija Chri-



► Nuotraukoje: metropolitas Chrizostomas meldžiasi Bukiškių Kristaus Gimimo šventovės presbiterijoje. Pirmame plane - klebonas kun. Maksimas Krutolevičius (2023 m. nuotr.).

zostomas buvo uolus maldininkas. Jis savo gyvenimą pašventė Dievui ir iki gyvenimo pabaigos liko ištikimas savo pašaukimui.

— Kada paskutinį kartą matėte šventovėje metropolitą Chrizostomą?

— Jis atėjo pasimelsti per savo vardadienį, lapkričio 26. Ir jau tada pats nusistatė, kad kitą sykį ateis šv. hierarcho Mikalojaus Myriečio atminimo dieną. Taip ir įvyko – gruodžio 19 d. jis atėjo į šventovę, pasimeldė, priėmė Švenčiausiuosius Slėpinius. Matyt, jis jau žinojo, kad Viešpats neužilgo jį pa-

sikvies. Kalėdų išvakarėse, sausio 4 d., jis paprašė suteikti jam Švenčiausiuosius Slėpinius namuose. Jis jau aiškiai matė, kad eina susitikti su Dievu.

— Jo Eminencija ką nors sakė per šį apsilankymą?

— Ne. Paskutinius savo gyvenimo metus jis mažai tekalbėjo, nebent pasisveikindavo ar sveikindavo su švente. O šiaip – tylomis ateidavo ir taip pat tyliai, ramiai išeidavo. Jis elgėsi kaip asketas: visa savo esybe buvo atsidėjęs maldai. Kiek žinau, ir telefonu su nieku daug nekalbėdavo.

— Ar metropolitas Chrizostomas bendravo su parapijiečiais? Juk veikiausiai daug kas norėjo su juo pabendrauti. Ar jis pasilikdavo su bendruomene per parapijos šventes?

— Anksčiau Jo Eminencija buvo pratęs pasivaikščioti aplink Bukiškės šventovę. Ten buvo galima jį pamatyti ir prieš ko nors pasiteirauti. Paprastai buvo kalbama dvasinėmis ir moralės temomis. Dvasininkams jis visuomet sakydavo, kad jie privalo gerai žinoti, išmanyti pamaldas. Dar jis kartodavo: jeigu nori ko nors išmoksi, studijuok istoriją. Jeigu nekartosi praeities klaidų, pasielgsi protingai. Pasibaigus pamaldoms galėjo priėti, nurodyti kokią nors padarytą klaidą, bet per pamaldas niekuomet nekalbėdavo. Ateidavo, meldavosi, o po maldos, kurią kunigas sako stovėdamas už ambono, jis visada išeidavo. Kai dėl švenčių, tai jis ir būdamas valdytoju nemėgo puošnių iškilnių.

— Jūs praeityje buvote Jo Eminencijos Chrizostomo hipodiakonu. Ar tiesa, kad jis galėjo būti labai griežtas?

— Jis buvo griežtas. Visada reikalavo, kad dvasininkai gerai žinotų, išmanytų, kaip turi vykti pamaldos, kad mokėtų deramai skaityti pamaldoms skirtus tekstus. Primygtinai reikalavo, kad bent

šūksnių tekstus mokėtų atmintinai. Pats jis atmintinai mokėjo visą Jono Auksaburnio Liturgijos kanoną, į maldyną praktiškai nežvelgdavo. Ir ektenijas mokėjo atmintinai – jo atmintis buvo unikalė. Beje, ką tik pradėjusiems tarnauti dvasininkams jis buvo atlaidesnis, suprato – dar išmoks. Tačiau po kiek laiko galėjo ir griežčiau tarti: „Na, kaip tu čia taip, negi visai nemėgsti pamaldų?“ Pasitraukęs į emeritus Jo Eminencija taip pat kiek pasikeitė – į viską ėmė žvelgti ramiau. Be to, kilus pandemijai jis labai sunkiai sirgo kovidu, ir tai atsiliepė jo sveikatai.

— Metropolitas Chrizostomas laikomas istorine asmenybe. Į žinią apie jo mirtį atsiliepė prezidentas, ministrų pirmininkas, Seimo vadovas. Ar patį metropolitą domino, kaip jo darbus vertina naujoji karta?

— Sykį ėmiau jam sakyti, kaip žmonės jį prisimena ir myli. Jis labai ramiai atsakė nieko panašaus nepastebėjęs, kol buvo hierarchas valdytojas. Taip visada ir būna: žmogus bei jo darbai pradami vertinti tik jam išėjus. Manau, Jo Eminencija visada žinojo, ką jis daro ir kodėl. O mums dar tik teks įvertinti jo istorinį palikimą.

Maksimas ROGALSKIS

VASARIS

BAŽNYTINIS KALENDORIUS

| PIRMADIENIS | ANTRADIENIS | TREČIADIENIS | KETVIRTADIENIS | PENKTADIENIS | ŠEŠTADIENIS | SEKMADIENIS | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|--|---|--|---|--|---|---|---|--|--|--|--|--|--|--|---|--|--|---|--|--|---|--|---|---|---|---|---|---|
| LIETUVOS ŠVENTŲJŲ PAGERBIMO DIENOS: | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 17 Kankinys, vienuolis Antonijus Supraslietis (XVI). | 25 Aleksijus , Kijivo, Maskvos ir visos Rusijos metropolitas, stebukladaris (1378). | 26 Georgijus (Koniskijus) , Mogiljavo arkivyskupas (XVIII). | 1 Makarijus Didysis, Egiptietis (390–391). Morkus, Efezo arkivysk. (1444). | 2 32-a savaitė po Sekminių . Vien. Eufemijus Didysis (473). | 3 Vien. Maksimas Išpažinėjas (662). Vien. Maksimas Graikas (1556). | 4 Ap. Timotiejus (96). Kank. vien. Anastazas Persas (628). | 5 Kank.: Klemensas, Ankuros vysk. ir Agafangelas (312). Vien. Genadijus Mogiljavietis, Kostromos ir Liubimo stebuklad. (1565). | 6 Vien. Ksenija (V). Pal. Ksenija Peterburgietė (XIX) . | 7 Grigalius Teologas, Kon- stantinopolio arkivysk. (389). Kank. Vladimiras (Bogojavlenskis), Kijivo metrop. (1918). | 8 Ksenofontas, jo žmona Marija, jų sūnūs Arkadijus ir Jonas (V–VI). | 9 Savaitė, skirta muitininkui ir fariziejui . Naujųjų Rusijos Bažnyčios kankinių ir Išpažinėjų Soboras. Atminai, skirti visiems mirusiems, nukentėjusiems dėl bažnyčios persekiojimo. | 10 Savaitė be pasninko . Jefremas Sirietis (373–379). Feodosijus Totjmielis (1568). | 11 Kankinio Ignoto Teoforo relikvijų perkėlimas (107). | 12 Visuotinis Bažnyčios mokytojų ir hierarchų soboras: Bazilijus Didysis, Grigalius Teologas ir Jonas Auksaburnis . | 13 Kank., nesavanaudžiai Kiras ir Jonas bei kankinės: Atanazija su dukterimis Teodotija, Teoktista ir Eudoksija (311). | 14 Viešpaties Paaukojimo šventykloje prieššventė. Kank. Trifonas (250). | 15 Mūsų Viešpaties Dievo ir Išganytojo Jėzaus Kristaus Paaukojimas šventykloje . | 16 Savaitė, skirta sūnui palaidūnui . Teisieji Simeonas ir pranašė Ona. | 17 Izidorius Pelusietis (~436–440). Kank. Antonijus Supraslietis (XVI). | 18 Kankinė Agota (251). Feodosijus, Černigovo arkivysk. (1696) . | 19 Vukolas, Smimos vysk. (~100). Vien.: Barsanufijus Didysis ir Joanas Pranašas (VI). | 20 Partenijus, Lampsakos vysk. (IV). Vien. Lukas (Helada; 953). | 21 Viešpaties Paaukojimo šventykloje Atbaiga . Did. kank. Teodoras Vaivada (319). Pran. Zacharijas, Pjautuvo regetojas (~520 pr.Kr.). | 22 Visuotinis «Tėvų šeštadienis» (be mėsos) . Tichonas, Maskvos ir visos Rusijos patr. (relikvijų įgijimas; 1992). | 23 Savaitė, skirta Paskutiniam Teismui (be mėsos) . Kank.: kun. Charalampas, Porferijus, Vaptas ir trys kankinės (202). | 24 Užsavėnių savaitė . Kank. Blažiejus, Sebastėjus vysk. (~316). | 25 Iberijos Dievo Motinos ikona . Aleksijus, Kijivo, Maskvos ir visos Rusijos metrop., stebuklad. (1378). | 26 Vien. Martinianas (V). Serafimas (Sobolevas), Bogučaro arkivysk. (1950). Georgijus (Koniskijus), Mogiljavo arkivysk. (XVIII). | 27 Vien. Auksentijus (~470). Ap. Ilygus Kirilas, slavų mokytojas (869) . | 28 Dievo Motinos ikona Vilniaus Hodegetrija. Ap. iš 70-ties (~109) Onesimas. Vien. Pafnucijus, Pečerų atsisk. (XIII). |

Šventė

Pasninkas

Diena be pasninko

Atminai

Siela, tu - šviesos šūktė, todėl venk tamsos. Jeigu tavo drabužiai nešvarūs, juos galima apvalyti ašaromis.
Šventasis Jefremas Siras

Tarsi žvakė Dievui: metropolito Chrizostomo gyvenimas ir tarnystė



Igumenas ANTONIJUS (GURINOVIČIUS)

Šventosios Dvasios vienuolyno dekanas

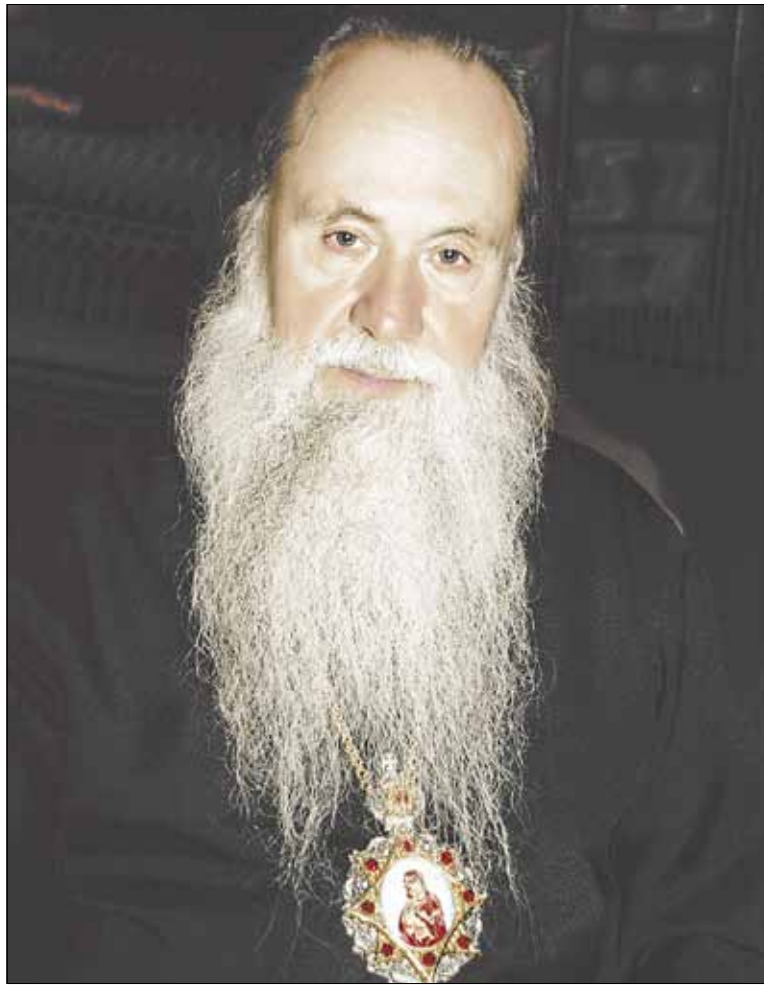
Su Jo Eminencija metropolitu Chrizostomu susipažinau 1992 metais, dar būdamas pasaulietis, kai pradėjau vaikščioti į šventovę, domėtis Stačiatikybe, dvasiniu gyvenimu ir nutariau savo gyvenimą pašvęsti Bažnyčiai. Aš kreipiausi į metropolitą Chrizostomą prašydamas leisti man padėdinti Šventosios Dvasios vienuolyno šventovėje per pamaldas ir paskirti man oficiją. Jo Eminencija išsyk man padarė gana griežto, reiklaus žmogaus įspūdį.

Pagrindiniai Valdytojo Chrizostomo bruožai buvo – labai gilus tikėjimas į Kristų ir išskirtinis religingumas. Kai metropolitas Chrizostomas per pamaldas meldėsi šventovėje, jis visa savo esybe atsidėdavo maldai; Dievo akivaizdoje jis „degė“ tarsi žvakė. Valdytojas maldos žodžius ir šventųjų himnų tekstus tardavo nepaprastai susikaupęs. Tai sunku paaiškinti, bet greta jo fiziškai „jutai“ jo maldą ir jo buvimą Dievo akivaizdoje – akis į akį. Nekildavo noro dėl ko nors jį atitraukti, trukdyti jam melstis, bendrauti su Viešpačiu.

Pats metropolitas su didžia pagarba vertino šventovę ir pamaldas, ypač Dieviškąją Liturgiją. Jeigu Jo Eminencija šventovėje nesimeldė, netarė pamokslu, jis visada tylėjo. Metropolitas visas ilgai besitęsiančias stačiatikių pamaldas išstovėdavo, praktiškai niekuomet neprisėsdamas. Matyt, todėl Valdytojas Chrizostomas labai griežtai reikalavo, kad šventovėje būtų paisoma tvarkos; buvo privalu nepriešingai žinoti įstatus ir per pamaldas be jokių nukrypimų atlikti viską, kas būtina. Pats jis per pamaldas (išskyrus tik labai retai vykstančias) tarnaudavo be jokių maldynų, iš atminties. Jo Eminencija nemėgo prabangių švenčių ir praktiškai niekuomet nebūdavo iškilmingų jo, archijerėjaus pamaldų; jis tarnavo kaip paprastas kunigas. Metropolitas Chrizostomas visiems dvasininkams buvo puikus pavyzdys, kaip laikyti pamaldas, kaip sakyti pamokslą, kaip elgtis tiesiog būnant šventovėje ir per pamaldas. Valdytojas reikalavo, kad kunigai mokytųsi sakyti pamokslą

paprastai, suprantamai aiškindami žmonėms Evangelijos mokymą. Jo Eminencija pats labai mėgo pamokslauti apie Nukryžiuotą ir Prisikėlusį Kristų. Jis buvo apdovanojamas reta įtaigios gražbylostės dovana, buvo tobulai įvaldęs oratoriaus meną, visiškai pateisindamas savo šventąjį vardą – suteiktą didžiojo Jono Auksaburnio (t. y. Chrysostomo) garbei. Žmonės jo visada klausėsi sulaukę kvapą, su didžia pagarba ir labai įdėmiai, nepaisant to, kad pamokslai tęsėsi gana ilgai – dvidešimt ar daugiau minučių. Jis visada kalbėjo apie aktualius dalykus, mėgo ryškius pavyzdžius. Jo pamokslams buvo būdinga aiški struktūra. Be to, Valdytojas mokėjo nubrėžti aiškią paralelę tarp Biblijos siužeto ir nūdienos aktualijų, darydamas tiksliai, suprantamas išvadas iš tądien skambėjusio Evangelijos skaitinio. Žmonėms, susirinkusiems šventovėje ir klausantiems pamokslu, tai buvo nepaprastai svarbu ir naudinga, turint omenyje, kad tuomet nebuvo jokios dvasinės literatūros. Tiek vienuolyno broliams, tiek vadinajamajai „baltajai“ arkivyskupijos dvasininkijai metropolitas Chrizostomas buvo didžiai gerbiamas ir neginčijamas autoritetas. Jį gerbė ir jo broliai archijerėjai, į jo nuomonę buvo atsižvelgiama Patriarchijoje, jis dalyvaudavo ir Šventosios Sinodo posėdžiuose. Metropolitas pasižymėjo blaviu protu, turėjo nuovokos dovaną. Valdytojo charakteris buvo gana „kietas“: jis buvo gana tiesmukas ir ūmiai užsiplieskiantis. Metropolitas Chrizostomas gana dažnokai būdavo šurkštus, jis negalėjo pakęsti kalbų vykstant pamaldoms ir apskritai nepakankamai pagarbaus požiūrio į šventovę bei šventenybes. Tačiau niekuomet nevartojo įžeidžių žodžių, ir jo labiau – nepakeldavo prieš nieką rankos. Labai nemėgo sveikinimo kalbų, nepakentė kvailumo, ištižimo, išsiblašymo, dėmesio stokos. Jo Eminencija Chrizostomas sakė, kad nemėgsta tamsybiškumo, isterijos, „saurakakčių“ fanatikų, prisitaikėlių, „prisiskaitėlių“, „bobučių pasakų“, perdėto, ne pagal jėgas uolumo, žmonių, prardusių sveiką nuovoką, dėl tariamo savo dvasingumo.

Metropolitas negalėjo pakęsti žmogaus puikybės ir savišaukiamos apraiškų, todėl nepritarė vadinamiesiems senoliams, kurie patys tokiais save laikė ar kiti nepelnytai juos taip vadino. Jo Eminencija demaskavo ir pliekė veidmainiavimą, fariziejiškumą, gudravimą, dviveidiškumą. Jis buvo labai praktiškas, blaviai ma-



► Metropolitas Chrizostomas (Martiškinas) (1934 – 2025).

tantis, adekvačiai vertinantis jį supančią tikrovę. Jo Eminencija Chrizostomas buvo liberalių pažiūrų ir taikė nestandartinius arkivyskupijos valdymo metodus. Jis skatino saviuoką, saviugdą, dvasininkų ir vienuolių norą mokytis, rėmė finansiskai besimokančius, suteikdavo laisvo laiko užsiėmimams ir pasirengimams egzaminams. Kartu jis niekuomet nesikišo į brolių vienuolių gyvenimą po pamaldų, leisdamas savarankiškai organizuoti savo dvasinį gyvenimą priklausomai nuo asmens dvasinės raidos. Valdytojas nedelsė teikti šventimus išsilavinusiems jauniems žmonėms ir iššventino daug inteligentijos atstovų, turinčių aukštąjį išsilavinimą ir norinčių tapti dvasininkais. Ir tai jis darė sovietmečiu, nepaisant visų to meto sunkumų. Kai kuriuos iššventindavo kaip celibatininkus; „baltąją“ dvasininkiją jis kviesdavo tarnauti vienuolyne, o kunigus vienuolius nukreipdavo į parapijas.

“ Metropolitą Chrizostomą mes prisimename su didžia pagarba ir dėkingumu, be to, stengiamės tęsti tą svarbų darbą, kuriam pamatus dėjo Jo Eminencija

Pats Valdytojas Chrizostomas gyveno gana uždara, mėgo vienumą, nebuvo linkęs bendrauti ir daugiau bendravo tik su pačiais jam artimiausiais žmonėmis. Jo Eminencija laikė gyvūnų. Jis turė-

jo šunelį vardą „Družok“ (draugelis), su kuriuo mėgo pasivaikščioti kieme ir sode. O dar buvo katė.

Jo Eminencijai Chrizostomui vadovauti arkivyskupijai teko gana sudėtingą permainų, vykstančių jo aplinkoje, metą. Tuomet suiro Sovietų Sąjunga, susiformavo nauja, jauna Lietuvos Respublika. Valdytojas Chrizostomas pasitelkė visas savo jėgas ir gabumus naujos, demokratiškos Lietuvos Respublikos paramai ir siekiui užkirsti kelią nesutarimams, priešiškiui tautiniu ir religiniu pagrindu. Jo tikslas buvo priešingas – telkti žmones, vienyti juos ir, nepaisant visko, išsaugoti vienybę su Motina Bažnyčia bei jos vadovu – Patriarchu, nors tai buvo ir nepaprastai sudėtinga. Visgi diplomatinis gabumas, gebėjimo įtikinti, įgimtos iškalbos ir dvasinės išminties dėka jam pavyko išvengti konfrontacijos su visais ir ne tik kad išsaugoti ganomuosius, bet ir pagausinti jų skaičių Lietuvoje. Maža to, Valdytojas reikėsi ir kaip puikus Bažnyčios turto administratorius; jis sugebėjo ūkiškai jį tvarkyti eparchijos labai. Jam vadovaujant buvo atkuriamos sunaikintos parapijos, o daugelis vargingų provincijos šventovių sulaukė materialinės paramos. Jo Eminencija visada į šventovę pritraukdavo nemažai inteligentijos. Jis skatindavo ir įkvėpdavo pedagogus įgyti ir teologinį išsilavinimą bei pasiekė, kad bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose būtų leista dėstyti Stačiatikybės pagrindus. Valdytojas įsteigė teologijos kursų

dėstytojams bei visiems kitiems norintiems ir suteikė galimybę rengti užsiėmimus jo, archijerėjaus, gyvenamosiose patalpose. Jis daug dėmesio skyrė vaikų ir jaunimo dvasiniam švietimui; palaimino rengti stačiatikių vasaros stovyklas, kuriose vaikai kartu su dvasininkais ilsėtusi ir pratintusi dalyvauti pamaldose, pažinti dvasinio gyvenimo pagrindus. Be to, metropolitas Chrizostomas vienuolyno teritorijoje atidarė dvasinės literatūros biblioteką, palaimino sekmadieninių mokyklų kūrimą parapijose bei pokalbius dvasinėmis temomis suaugusiems parapijiečiams po sekmadienio Liturgijos. Palaiminus Valdytojui, buvo įkurtas piligrimystės skyrius, kad visi norintys galėtų lankyti šventąsias vietas ir vienuolynus. Šventosios Dvasios vienuolyno teritorijoje Metropolitas atidarė viešbutį stačiatikiams iš visų eparchijos parapijų, kurie nori studijuoti Vilniuje. Vienuolyne, viešbutyje, jiems buvo suteikiama pastogė ir nemokamas maitinimas. Jo Eminencija Chrizostomas ne sykį kar-tojo: „Aš žinau, kas yra stygius“. Jo vaikystė prabėgo itin sunkų Antrojo Pasaulinio karo metų, po kurio stojo sudėtingas pokario periodas. Dar būdamas mažas vaikas jis sunkiai dirbo kolūkyje. Pats kentęs vargą ir alinančią darbą Valdytojas atjautė stokojančius. Tačiau nepakentė apgavikų, apsime-tėlių ir dykaduonių, norinčių gyventi Bažnyčios lėšomis. Palaiminus metropolitui, buvo įsteigta valgykla vargdieniams, kur skurdžiausi žmonės kasdien galėjo pietums gauti karšto maisto. Ir jis buvo teikiamas neatsižvelgiant į asmens tikėjimą. Jo Eminencija atjautė ir sunkiai besiverčiančius dvasininkus bei seminaristus, visai stengėsi jiems padėti (suteikdavo ir pastogę).

Metropolitas Chrizostomas nevalgė fizinio darbo. Jis mėgo pats dalyvauti įvairiuose remonto darbuose, kurie vykdavo vienuolyne. Apsirengęs paprastais darbininko drabužiais lipdavo ant pastolių šventovėje, ir imdavosi dažyti cerkvės vidų. Jam patikdavo kartu su vienuolyno broliais krauti iš sunkvežimių lentas, plytas, taip pat dalyvauti bulviakasyje...

Metropolitą Chrizostomą mes prisimename su didžia pagarba ir dėkingumu, be to, stengiamės, kiek leidžia jėgos, tęsti tą svarbų darbą, kuriam pamatus dėjo Jo Eminencija – Stačiatikybės Lietuvos žemė-ję labai.

Melsdamiesi už brangiojo Valdytojo amžinąjį atilsį, mes viliamės, kad ir metropolitas Chrizostomas pasimels už mus prieš Sostą Gyvojo Dievo, Kuriam jis tarnavo visą savo žemiškąjį gyvenimą.

Klausimai kunigui: Ar galima melstis prie „Siksto Madonos“ paveikslo?



[parapijiečių klausimus atsako Sv. Dvasios vienuolyno katedros kunigas Olegas ŠLIACHTENKO.]

– Kada, kokiomis aplinkybėmis „užsakoma“ Liturgija?

Larisa

– Brangioji Larisa, Liturgija „užsakoma“ visada, kai norite, kad aukojant Liturgiją būtų pasimelsta už konkretų vieną ar kelis žmones. Tai daroma dėl įvairių priežasčių: prašant sveikatos, kilus problemoms, dėl kelionės, operacijos, gimimo dienos, mirties metinių ir t.t. Kita vertus, esama vienos, be to, svarbiausios priežasties tai daryti: meilė žmogui, dėl kurio jaudinamės ir norime, kad jis būtų išganytas. Aukojant Liturgiją dvasininkai ir joje dalyvaujantys pasauliečiai visos Bažnyčios vardu meldžiasi apskritai už visą pasaulį, už visus žmones, žinoma, ir už visus ištikimus Stačiatikių Bažnyčios narius. Bet, kilus konkrečiai reikmei, kai kuriuos žmones paminime specialiai, ir tada už šiuos konkrečius žmones jau meldžiasi ne vienas kitas asmuo, o visa Bažnyčia.

– Jeigu priėmęs Švenčiausiosios Slėpinius nieko ypatinga neįvyksta, ar tai reiškia, kad kažkas vyksta ne taip, kaip dera?

Jurgis

– Gerbiamasis Jurgi, jeigu nieko ypatinga neįvyksta priimdami ar priėmęs Švenčiausiosios Slėpinius, tai nereiškia, kad kažkas vyksta nederamai. Iš tikrųjų žmogus ir neprivalo patirti kažką ypatinga; nereikia to ir norėti ar specialiai bandyti kažką „tokio“ pajusti. Žinoma, kartais kai kuriems žmonėms duota patirti dvasinius išgyvenimus. Visgi tai yra Dievo dovanos. Svarbiausia, ką dera jausti priėmus Švenčiausiosios Slėpinius, – dėkingumą Dievui ir gilią, nuoširdžią atgailą; tačiau ji neturėtų „draskyti“ širdies kaip padarius nusikaltimą; reikėtų džiaugtis tuo, kad mums atleista ir esame laisvi. Štai šiems dalykams reikia skirti dėmesį. Dera įsiklausyti, ką sako mūsų sąžinė bei įdėmiau pažvelgti į save: kaip elgiuosi, ko noriu, ko siekiu, kokie mano santykiai su žmonėmis, kaip juos vertinu. Tai svarbu, o ne emocijos, ne pojūčiai. Jusliniai, emociniai procesai neturėtų mūsų jaudinti;

kur kas svarbiau siekti, kad siekiant kylančios nepageidautini jausmai nyktų, juos keistų geri pojūčiai. Pavyzdžiui, vietoj dirglumo, pykčio, abejingumo atsirastų nuolaidumas, geranoriškumas, draugiškumas. Jeigu viso to stinga, reikia melstis Viešpačiui, kad Jis įkvėptų meilės.

– Ar galiu pakeisti Krikšto vardą?

Liudmila

– Gerbiamoji Liudmila, į jūsų klausimą kyla noras atsakyti klausimu: kam to reikia? Juk duoti Krikšto vardą – sena tradicija, simbolizuojanti mūsų klusnumą Kristui Išganytojui. Iš esmės, mes nesirenkame to vardo, jis mums duodamas, o mes jį priimame kaip mūsų nuolankumo, ištikimybės Išganytojui ir Jo Bažnyčiai ženklą. Taip pat kaip ženklą, jog atsižadame nuodėmingo gyvenimo, kad galėtume eiti paskui Kristų. Krikšto vardas gali būti keičiamas asmeniui duodant vienuolio įžadus. Tačiau ir tai vyksta ne to asmens valia; naujas vardas jam suteikiamas, ir šis vardas simbolizuoja pokytį žmogaus gyvenime: jis jau skiriamas uolesnei tarnystei Kristui ir Bažnyčiai. Ankstesnio pasauliečio, tarkime, vardu Ivanas, nebelieka, toliau jau gyvena vienuolis, sakykim, Grigalius. O kam jums keisti vardą? Jeigu norite „pakeisti“ savo dangiškąją globėją, vardo nereikia keisti. Tiesiog uoliau melskitės šventajai, kuriai jau reikiate išskirtinę pagarbą. Štai daugybė žmonių – vyrų ir moterų – didžiai gerbia, tarkime, šventąjį vyskupą Spiridoną Trimifuntietį, laiko jį savo globėju, bet argi visi jie vardu Spiridonas? O jeigu vardą norite keisti dėl savo praeities, kurios trokštate atsikratyti, tam pakaks deramos atgailos: atsimainiusios, skaistesnės gyvenimo, kupinos Šventosios Dvasios suteiktų malonių. Šiaip ar taip, bet Stačiatikybėje nenumatyta asmeniui reikšti iniciatyvą keisti vardą: jis jam keičiamas dėl aukščiau nurodytos priežasties.

– Namuose turiu „Siksto Madonos“ reprodukciją. Man šis paveikslas labai patinka. Ar nebus nuodėmė melstis prie šio Dievo Motinos atvaizdo taip kaip meldžiamės prie ikonų?

Valentina

– Brangioji Valentina, visgi ikonografijos kanonų požiūriu „Siksto Madona“ nėra ikona. Tai tikrai yra Renesanso epochos meno šedevras, tai puikus motinystę vaizduojantis paveikslas, tačiau – ne ikona. Dalykas tas, kad ikona ne tik padeda susikaupti maldai, bei ir byloja mums apie šventumą, apie dvasinio pasaulio netapatumą šiam, medžiaginiam pasauliui. Ikonoje regime Dievo Žodžio apreiškimo antspaudą. Šiuo požiūriu vertinant net panašios



▶ Ikona padeda susikaupti maldai, be to, ji mums byloja apie dvasinio pasaulio šventumą.

kompozicijos Vasnecovo Dievo Motina, žengianti debesimis, yra ikona, nors ji ir perdėm „meniška“. Bet pakaks palyginti Vasnecovo tapytos Dievo Motinos veidą su „Siksto Madonos“ veidu, ir bus aišku, kodėl pastarasis paveikslas nėra ikona. O kam tai, kas dvasinga, keisti jusliniu? Jeigu kas nors, užuot dalyvavęs Liturgijoje, eis į muziejų, kur eksponuojami meno šedevrai, skirti religiniams siužetams, argi tai bus tapatūs dalykai? O ar nebus nuodėmė ryto ir vakaro maldas keisti religinių Bacho kūrinų klausymu? Nuodėmė – tai ne tik nusikaltimas, bet ir sąmoningas nederamas, netinkamas „žemesnių“ dalykų panaudojimas ten, kur turi būti „aukštesni“, iškilnesni.

„Siksto Madona“ savaip žavi mus, įkvėpia, žadina jausmus. Tai gerai, nes ji padeda atsitraukti nuo buitės darbų ir suteikia galimybę gėrėtis grožiu. Tačiau maldinga būseną – tai kas kita. Žavėjimasis „Siksto Madona“, ko gero, ne stiprins, o slopins maldingumo būseną, o juslinis, „žemiškas“ jos veido grožis formuos klaidingą požiūrį į tai, kas dvasinga.

Na, o grįžtant prie jūsų klausimo, tai, matyt, galima atsitiktinai pasimelsti ir prie „Siksto Madonos“, tačiau keisti ją ikoną visgi yra nuodėmė.

– Ar gali egzorcistas padėti įveikti psichikos negalias? Ar pas mus kur nors yra egzorcistų?

Viktoras

– Brangusis Viktorai, psichikos negalia ir apsedimas – skirtingi dalykai, nors tarp jų ir gali būti sąsajų. Apsedimas įveikiamas taikant dvasines priemones (maldą ir pasninką; žiūr. Mt 17, 21), o psichikos ligos – savomis priemonėmis. Apsedimas gali sukelti psichines ligas, todėl ir po egzorcizmo apeigų gali likti tam tikrų psichikos nukrypimų. Tąsok buvusiam apsedėjui gali tekti kreiptis į psichoterapeutą. Tai galima palyginti su rūkymo aistra

ir ryklės vėžiu. Rūkymo aistrą galima įveikti, tačiau dėl vėžio teks kreiptis į onkologą.

Man neteko girdėti, kad pas mus būtų egzorcistų. Tačiau esant apsedimui nebūtina atlikti šią apeigą. Mūsų Bažnyčia sukopusi daug patirties padedama žmonėms įveikti apsedimą. Štai Žirovicų vienuolyne, prie kurio veikė mano seminarija, būdavo nemažai apsedusių. Nepamenu, kad ten būtų vykusios egzorcizmo apeigos. Apsėdėję pagydavo tiesiog gyvendami vienuolyne, kasdien dalyvaudami Liturgijoje ir priimdami Švenčiausiosios Slėpinius. Be to, jie atlikdavo įvairius jiems skirtus darbus (kai ką – gavę nuobaudų). O viename pasakojime apie senovės graikų (ar Egipto, nepamenu tiksliai) vienuolyne visi jo broliai su igumenu susirinko ten, kur gyveno vienas jų brolių, tapęs apsedusiu, ir tiesiog kartojo vadinamąją Jėzaus maldą, kol tas jų brolis pasveiko.

– Mano žmona sako: „Šeimoje pagrindinis turi būti kas nors vienas“. Juokas, juokais, bet vis dėlto kas šeimoje turi užimti pagrindinę vietą?

Michailas

– Gerbiamasis Michailai, tai spekuliatyvus klausimas. O iš tikrųjų šeimoje svarbiausias turi būti Kristus. Šeima – tai mažoji Bažnyčia. Bažnyčios Galva yra Kristus Išganytojas. Visuose konfliktuose, visose sudėtingose, neaiškiose situacijose būtent Kristus turi būti mūsų Teisėju, Guodėju, Taikintoju, Patarėju. O kad taip būtų, reikia Jam melstis. Šeimoje neturėtų būti, kad vyras, tarkime, rikteli, trenkia kumščiu į stalą, ir visi namiškiai išsyk jam paklūsta. Ne, derėtų pasimelsti ir su meile viską spręsti. Su meile reikia spręsti ir konfliktus bei visas šeimoje kylančias nedermes. Be pykčio, be valdžios troškulio, nekeliant baimės, o mylint ir būnant atlaidiems. Aš nekalbu apie kažko-

kus saldutėlius santykius. Ir mylint galimas griežtumas, ryžtas ir pasipiktinimas, ir aštrūs žodžiai. Tačiau jokių būdu – ne nuodėmė.

Atsakomybės požiūriu šeimos galva, aišku, yra vyras. Tačiau galva – tai ne absoliutus despotas. Pažiūrėkite, kokį pavyzdį pateikia šv. ap. Paulius kalbėdamas apie santykius šeimoje. Jis sako, kad „vyras yra žmonos galva, kaip ir Kristus yra Bažnyčios (...) Galva“ (Ef 5, 23). Tai reiškia, kad vyras todėl yra galva, kad jis leidžiasi nukryžiuojamas dėl žmonos ir dėl šeimos. Šeima jam – ne vieta, kur jis gali ilsėtis „su lauru vainiku“, o kiti jam privalo tarnauti. Ne, Kristus sakė, kad atėjo „Pats tarnauti“ (Mt 20, 28). Ir dar: „Jei kas trokšta būti pirmas, tebūnie (...) visų tarnas“ (Mk 9, 35; Mt 23, 11).

Vadinasi, vyro pirmavimas – tai ne vyravimas, o tarnavimas ir atsakomybė. Be abejo, gali taip susiklostyti, kad vyrui stigs nuovokos, supratimo ir proto, kad apmąstyti ir priimti teisingą sprendimą. O žmonai Viešpats bus davęs tokį protą. Tąsok žmona bus nelyginant pasakų Vasilisa Išmintingoji, kuri neslėgs savo vyro, bet padės jam pasirinkti teisingą veiksmų kryptį, skatins jį, patarinės jam. Tuomet ir vyrui dera turėti pakankamai ryžto vyriškai pripažinti, kad žmona geriau nei jis išmano tą ar kitą dalyką. Dažniausiai ir būna taip, kad vyras geriau supranta vienus dalykus, o žmona – kitus. Ir jiems, žinoma, reikia tartis. To mus moko pati meilė, nes jeigu myli, nespręsi ir nesiimsi veiksmų be mylimo asmens, net jeigu žinai, ką jis (ar ji) veikiausiai čia norėtų, kad būtų daroma. Tad šeimoje viršum visko turi būti Viešpats ir Meilė. Tai svarbiausia. Bet Dievui už šeimą pirmiausia atsako vyras.

Klausimus galima siųsti į redakciją įprastu arba elektroniniu paštu, arba per Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupijos Facebook puslapį.

Iš pradžių reikia pasiekti, kad pats neturėtų jokių trūkumų, o tuomet jau kaltink dėl jo kitą.
Šventasis Bazilijus Didysis

Didelė sėkmė spektakliui „Žvaigždžių klajoklis“



Meno laboratorijos „Dramšok“ surengtas spektaklis „Žvaigždžių klajoklis“ (Antuano de Sent Egziuperi pasakos „Mažasis princas“ motyvais) sulaukė didelio pasisekimo.

Šis spektaklis buvo parengtas Arkivyskupijos Kalėdų eglutei. Renginys vyko sausio 10 d. Vilniuje, Lenkų kultūros namuose. Meno

laboratorijoje „Dramšok“ užsiima daugelio sostinės šventovių jaunieji parapijiečiai.

Jų spektaklį matė ir Klaipėdos bei Kauno žiūrovai. O sausio 22 d. jis vėl buvo parodytas sostinėje, Lazdynų mokykloje. Susirinko daug žiūrovų. Ir čia, kaip ir visur kitus, spektaklio rengėjai sulaukė ovacijų.

Žiemos sesija Teologijos studijose



Sausio 31-ąją besimokantiems Teologijos studijose prasidėjo žiemos sesija (po 3 semestro).

Studentai laikė Katekizmo ir Stačiatikybės dvasingumo pagrindų egzaminus. Buvo ir sakralinio

meno pagrindų bei Naujojo Testamento įskaitos. Jos tęsėsi ir vasario 1-2 d. Reikėjo gauti šių dalykų įskaitas: Liturgikos, bažnytinės slavų kalbos bei ikonų tapymo, solfedžio ir senojo giedojimo, kur esama 8 tonų.

Paremkite Bažnyčią!

Nuo 2025 m. sausio 1 d. keičiasi 1,2% gyventojų pajamų mokesčio (GPM) skyrimo tvarka. Šią paramą dabar galės gauti tik nevyriausybines organizacijos, o ne religinės bendruomenės.

Prašome paremti mūsų Bažnyčią ir skirti 1,2% jūsų gyventojų pajamų mokesčio (GPM) žemiau nurodytoms nevyriausybiniams organizacijoms:

1. Norintys paremti Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyno vyrų ir Vilniaus Šv. Marijos Magdalietės vienuolyno moterų vienuolynų išlaikymą gali skirti paramą:

Pavadinimas:

VšĮ „Stačiatikių ūkis“

Juridinio asmens kodas:
124246424

Adresas: Aušros Vartų g. 10, LT-01303 Vilnius

2. Norintys paremti mūsų Bažnyčios parapijų veiklos plėtrą, bendrų vasaros stovyklų, švenčių ir kitų renginių organizavimą, taip pat Lietuvos Stačiatikių Brolijos veiklą, gali skirti paramą:

Pavadinimas:

Lietuvos Stačiatikių Brolija

Juridinio asmens kodas:
291901540

Adresas: Aušros Vartų g. 10, LT-01303 Vilnius

Specialią FR0512 formą galima pateikti kartu su metine pajamų deklaracija iki 2025 m. gegužės 1 d.

Daugiau informacijos ir instrukcijas galite rasti Valstybinės mokesčių inspekcijos svetainėje: <https://www.vmi.lt/evmi/paramos-skyrimas>.

100-ųjų šv. hierarcho Tichono (Belavino) mirties metinių minėjimo programa

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčia 2025 metais plačiai, įvairiai pažymės šimtmetį, praėjusį nuo šventojo Patriarcho Tichono palaimingosios mirties. Šventasis hierarchas Tichonas nuo 1914 iki 1917 metų vadovavo Lietuvos stačiatikių arkivyskupijai, jis įtrauktas į Visų Lietuvos šventųjų Soborą.

Jau vasario 21 d., šv. Tichono relikvijų įgijimo (1992) minėjimo išvakarėse, Vilniuje, Skaisčiausiosios katedroje, vyks pamaldos, kurioms vadovaus Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus. Kartu tarnaus dauguma mūsų Bažnyčios klero narių.

Kovo 11-oji Lietuvos Stačiatikių brolija kviečia į tradicinį Teologijos turnyrą. Šįkart pagrindinė jo tema ir bus skirta šimto metų sukakčiai nuo šventojo Tichono mirties. Turnyras vyks Šventosios Dvasios vienuolyno konferencijų salėje. Jame dalyvaus septynios komandos iš įvairių Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios parapijų. Komandas sudarys 5-12 klasių mokiniai.

Balandžio 6 d., šv. Tichono išėjimo pas Viešpatį dienos išvakarėse, visose Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios parapijose vyks šiai datai skirtos pamaldos.

Liepos 25 d. iš Mikniškių pajudės religinė procesija, kuri pasieks statomą Šalčininkų Šventojo Tichono cerkvę.

Liepos 26 d., Visų Lietuvos šventųjų pagerbimo dieną, šv. hierarchas Tichonas, būdamas vienas iš šių šventųjų Soboro, bus minimas Bažnyčios pamaldose.

Spalio 9 d. bus minima hierarcho Tichono kanonizacija.

Kitą dieną, **spalio 10 d.**, Šventosios Dvasios vienuolyno prasidės konferencija, skirta šventojo Tichono palikimui Stačiatikybės Lietuvoje istorijoje.



► Šv. hierarchas Tichonas dar būdamas Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupu.

Spalio 11 d., šeštadienį, Šventosios Dvasios vienuolyno, vyks iškilmės, skirtos hierarcho Tichono paskelbimui šventuoju. Šventinėse pamaldose dalyvaus visi Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero nariai, daugybė pasauliečių tikinčiųjų iš įvairių Lietuvos kampelių. Numatoma, kad į Šventosios Dvasios vienuolyno katedrą bus atnešta šv. hierarcho Tichono ikona su

jo relikvijų dalele bei stebuklingoji Vilniaus „Ženklo“ Dievo Motinos ikona.

Lapkričio 18 d., kuomet Bažnyčia mini hierarcho Tichono išrinkimą Patriachu (1917), numatoma pašventinti naują Šalčininkų cerkvę, skirtą šv. Tichono garbei.

Šventasis hierarche Tichonai, melski Dievą už mus!

Prot. Viačeslavo Skovorodkos chirotonijos 50-metis

2025 metų sausio 26 d. protojerėjus Viačeslavas Skovorodko pažymėjo svarbią datą – savo iššventinimo į kunigus 50-metį. Iš jų 20 metų jis buvo vadinamosios Romanovų šventovės Vilniuje klebonu. Nors dabar jis jau nepriklauso jos etatui, bet tebepriminėja išpažintis ir dvasiškai globoja parapijiečius.

Minėtą sukakties dieną pamaldoms Konstatino ir Michailo šventovėje vadovavęs Trakų vyskupas Ambrosijus pasibaigus Liturgijai jubiliarui tarė sveikinimo žodį, kuriame pažymėjo jo atsidavimą ganytojo tarnystei ir ilgametį indėlį Bažnyčios gyvenimui. Kaip dėkingumo už uolų triušą ženklą vyskupas įteikė protojerėjui Viačeslavui kryžių su papuošimais, o susirinkusieji parapijiečiai sugiedojo jam, linkėdami ilgiausių metų.



Įšventinimas į vienuolius Šventosios Dvasios vienuolyne



Šventosios Dvasios vienuolyne tapo vienu vienuoliu daugiau: sausio 3 vienuolyno dekanas, igumenas Antonijus (Gurinovičius), priėmė į vienuolius inokus buvusį novicijų („Inokas“ – pirmas, pradinis vienuolių laipsnis). Jis suteiktas vienuolyno novicijai Aleksandriui Umbraško.

Įšventinant dalyvavo ir meldėsi metropolitas Inokentijus bei vyskupas vikaras Ambrosijus.

„Inokai“ dar vadinami „vienuoliais riasoforais“ (rus. „riasofornyje monachi“). Asmuo, tapęs

„riasoforu“, gauna teisę vilkėti ilgą, juodą stačiatikių vienuolio drabužį („riasa“), susijuosti jį diržu. Po „riasa“ vilkimas kasdienis ilgas drabužis – „porizis“ („podriasnik“) bei „klobukas“. Be to, inokui duodama ir stačiatikių maldos karoliukų virvė („četki“). Inokas neduoda vienuolio įžadų. Tačiau inokas – tai pradedantis vienuolis. Inokas Aleksandras Šventosios Dvasios vienuolyne atlieka panomario (patarnautojo), skaitovo pareigas, kepa prosforas, darbuojasi vienuolyno sode ir kt.

Malda už Lietuvos laisvės gynėjus sausio 13-ąją



Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios šventovėse sausio 13 d. buvo meldžiamasi už žuvusius laisvės gynėjus bei už Lietuvą ir jos žmones.

Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus meldėsi Vilniuje, Marijos Magdalietės moterų vienuolyno šventovėje.

„Šiandien mes meldžiamės už žuvusius Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės gynėjus. Mes juos

prisimename, deramai pagerbiame jų drąsą, jų pasiaukojimą ir tikime, kad Viešpats visada maloningai žvelgia į Lietuvą, į jos žmones, puoselėjančius tikėjimą į mūsų Viešpatį“, – pasakė metropolitas Inokentijus.

Priminsime, kad Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios šventovėse per visas pamaldas meldžiamasi už Lietuvą, jos žmones, jos valdžią ir jos kariuomenę.

Nauja ikona Kauno katedroje



Sausio 14 d., minint Viešpaties Apipjaustymą, į Kauno Apreiškimo katedrą buvo atvežta šv. vienuolio Paisijaus Atoniečio (rus. „Sviatogorca“) ikona. Šis šventasis buvo pagerbtas išvakarėse; jo atminimo diena – sausio 13. Ikona buvo nutapyta ir pašventinta ant šventojo Atono kalno.

Pasibaigus Liturgijai įvyko šv. Paisijaus pašlovinimas, bei jam skaitoma malda.

Paisijaus Atoniečio ikoną Apreiškimo katedrai padovanojo Marijampolės Švenčiausiosios Trejybės parapija. Ikonoje yra ir akmenėlis iš šv. Paisijaus kapavietės.

Stačiatikių pamaldų lietuvių kalba 20-čio sukakties minėjimas



► Intencinės padėkos pamaldos Paraskevės šventovėje. Tarnavo kunigas vienuolis Nikita (Vasiljevas).

Sukako 20 metų nuo pirmos Dieviškosios Liturgijos, aukotos Vilniuje lietuvių kalba. Šis istorinis faktas įvyko 2005 metais, sausio 23 d., palaiminus šviesios atminties metropolitui Chrizostomui. Tikintieji meldėsi didžiosios kankinės Paraskevės garbei pašvęstoje cerkvėje.

Būtent joje įsikūrė pirmoji lietuviškoji parapija, kuri gyvuoja

iki šiol, nepaisant 2022 metais kilusių sunkumų (dėl buvusio klebono ištraukimo į Bažnyčios skaldymą ir išėjimo). Parapija ištvėrė šį sukrėtimą, ir seniausiojoje Vilniaus stačiatikių šventovėje reguliariai tebevyksta pamaldos lietuvių kalba.

2023 metais Šv. Paraskevės parapija svetingai priėmė grupę pabėgėlių iš karo apimtos Ukrai-

nos. Nuo tada čia vyksta pamaldos ne tik lietuvių kalba; joje meldžiasi ir stačiatikių ukrainiečių bendruomenė. Dideles religines šventes abi bendruomenės mini kartu.

Minėtos sukakties proga sausio 26 d., sekmadienį, Paraskevės šventovėje po Dieviškosios Liturgijos vyko intencinės pamaldos.

Intencinės pamaldos prie Aušros Vartų ikonos

Sausio 8 d., stebuklingosios Aušros Vartų Dievo Motinos ikonos pagerbimo dieną, Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus kartu su Trakų vyskupu Ambrosijumi ir dauguma Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero narių tradiciškai meldėsi Aušros vartų koplyčioje. Ten vyko intencinės pamaldos.

Tą dieną Šventosios Dvasios vienuolyne buvo palaidotas metropolitas Chrizostomas (Martiškinas). Po to tikinčiųjų religinė procesija iš minėto vienuolyno pasuko į šventosios ikonos buvimo vietą – koplyčią virš Aušros vartų. Joje buvo meldžiamasi už Lietuvą, už jos žmones, už tai, kad kuo greičiau pasibaigtų karas



Ukrainoje, taip pat ir už neseniai mirusio Jo Eminencijos Chrizostomo amžinąjį atilsį.

Aušros Vartų Dievo Motinos

ikona – viena didžiausių Lietuvos šventenybių. Šiai sakramentalijai vienodą pagarbą reiškia tiek stačiatikiai, tiek katalikai.

Krikšto maudynės ir vandens pašventinimas



Per Viešpaties Krikšto šventę įvairiose Lietuvos gyvenvietėse buvo šventinami vandens telkiniai, kuriuose po to tradiciškai vyko vadinamosios Krikšto maudynės.

Visagine šįmet, kaip paprastai, iš dviejų mieste esančių stačiatikių šventovių religinės tikinčiųjų procesijos ėjo prie vietos ežero. Ten įvyko vandens Didžiojo šventinimo apeiga, o po jos tie, kas norėjo, pasinėrė į pašventintą vandenį. Analogiškos „Krikšto maudynės“ vyko ir Vilniuje, Balžio (Bildžių) ežere, Šalčininkuose, Rudaminoje, Šiauliuose, Bajambalės sodyboje (netoli Trakų) ir kitose vietovėse.

Saugokite savo ausis, kad jos negirdėtų neprotingų kalbų ir nenaudingų tuščių pasakojimų. Šventasis Teodoras Studijietis